

NATURVÄRDESMONITORERING AV OMRÅDE VÄSTER OM HEDENSBYNS
INDUSTRIOMRÅDE, FÖR DETALJPLAN BERGSBYNS INDUSTRIOMRÅDE,
SKELLEFTEÅ KOMMUN, VÄSTERBOTTENS LÄN

Swenature AB

Brinkvägen 21, 931 64 Skellefteå

Mobil. 070-397 00 97

peter@swenature.se

www.swenature.se

Foton: Peter Lundström

Omslagsbild: Tallskog med frekvent nyttjad stig söder om Skellefteå Krafts anläggning på Hedensbyn.

Innehållsförteckning

Naturvärdesinventering av område väster om Hedensbyns industriområde, för detaljplan Bergsbyns industriområde, Skellefteå kommun, Västerbottens län	1
Inledning	4
Området	4
Kända naturvärden	5
Metod och bedömningsgrunder för klassificering	5
Resultat	6
<i>Område 1</i>	<i>7</i>
<i>Område 2</i>	<i>7</i>
<i>Område 3</i>	<i>8</i>
<i>Område 4</i>	<i>9</i>
<i>Område 5</i>	<i>10</i>
<i>Rekreation</i>	<i>10</i>
Bedömning	11
Referenser	11

INLEDNING

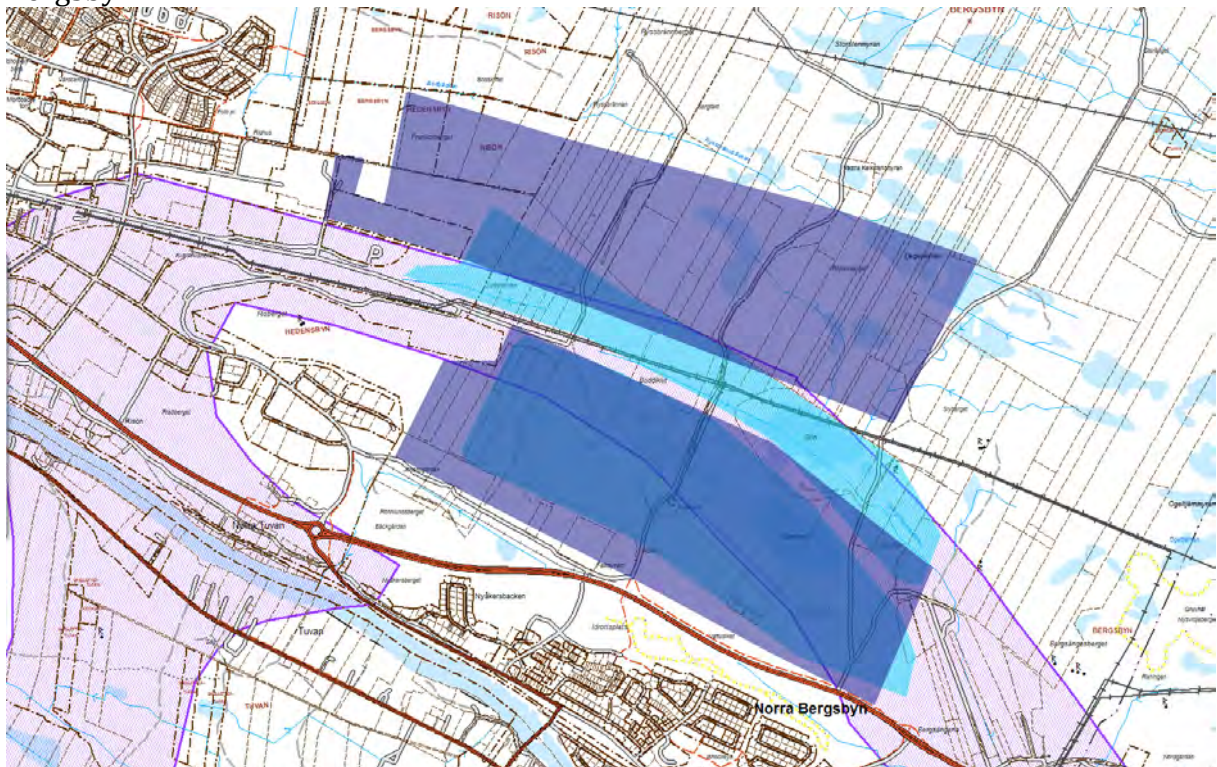
Skellefteå kommun har påbörjat arbetet med en ny detaljplan för industriellt ändamål öster om Hedensbyns industriområde. Området är 200 ha stort och består idag av skogsmark. Svenature AB har på uppdrag från MKB-konsulten för detta projekt, Sweco Infrastructure AB, genomfört en naturvärdesinventering av området. Rapporten ska vara ett underlag till miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan för Bergsbyns industriområde.

Naturvärdesinventeringen syftar till att lokalisera och redovisa värdefulla naturmiljöer som förekommer inom inventeringsområdet samt att bedöma dess naturvärde. Utöver bedömningen av naturvärdet har även förekomsten av friluftslivsaktiviteter inom området noterats.

OMRÅDET

Inventeringsområdet ligger i Skellefteå kommun, ca 5 km öster om centrala Skellefteå. Området ligger i anslutning till ett befintligt industriområde (Hedensbyn) och ett bostadsområde (Norra Bergsbyn), figur 1. Området utgörs i huvudsak av barrskog, med inslag av några mindre våtmarker.

Det finns ett flertal skogsvägar som skär genom området i nord-sydlig riktning. Söder om inventeringsområdet går väg 372 med tillhörande gång och cykelväg norr om densamma. Norr om området består avgränsningen av en kraftledningsgata och ett större avvattningdike. I väster finns befintligt industriområde och i öster en lantbruksfastighet. Söder om inventeringsområdet ligger bostadsområdet Norra Bergsbyn.

Figur 1. Områdesavgränsning av inventeringsområdet utgörs av den nedre lila avgränsningen norr om bostadsområdet Norra Bergsbyn.

KÄNDA NATURVÄRDEN

För en NVI på fältnivå börjar arbetet med att söka igenom olika databaser för att få kännedom om tidigare kända naturvärden inom inventeringsområdet. Kunskap om området inhämtas från Skogsdataportalen, Miljödataportalen och ArtDatabanken.

För detta område finns det två sumpskogar utpekade, norra delen av Sjön och delar av området runt av Sjömyran, samt att det finns ett antal arter rapporterade till Artportalen, dock uppnår ingen av arterna NT (nära hotad) eller starkare klassning.

Figur 2. En sumpskog finns utpekad inom inventeringsområdet, i anslutning till Sjömyran, sumpskogen vid Sjön ligger norr om inventeringsområdet (karta från Skogsdataportalen).

METOD OCH BEDÖMNINGSGRUNDER FÖR KLASSIFICERING

Naturvärdesinventeringens syfte har varit att identifiera och kartlägga områden med höga naturvärden. Arbetet började genom en granskning och tolkning av tillgängliga ortofoton på bland annat eniro, google maps, Skogsdataportalen, Miljödataportalen och Artportalen samt öppen kartdata från lantmäteriet. Detta förarbete fokuserade på att hitta och avgränsa värdefulla naturområden av olika slag för att dessa senare skulle kunna granskas och bedömas i fält.

Genom detta arbete har även en första bedömning av skogsbrukets påverkan av områden kunnat genomföras. Fältarbetet utfördes 27 juni 2017 och 28 juni 2017. I fält lades en rutt upp så att alla delar av inventeringsområdet besöktes och mer tid lades på

de ytor med potentiellt höga naturvärden. Planområdets totala yta som inventerats är ca 200 ha stort.

Naturvärdesinventering fokuserar på bl.a. element, strukturer i naturen och ur naturvårdssynpunkt intressanta arter. I uppdraget ingick även att notera områden som tydligt visade på spår av friluftsliv och rekreation i området.

Anteckningar från fältinventering ligger till grund för denna rapport.

Naturvärdesinventeringen av området har genomförts enligt svensk standard för naturvärdesinventering, NVI (SS 199000:2014). Denna NVI är utförd på fältnivå med detaljeringsgrad medel, vilket innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta på 0,1 ha eller mer, eller ett linjeformat objekt med en längd av 50 meter eller mer och en bredd av 0,5 meter eller mer.

Områden avgränsas som naturvärdesobjekt och bedöms med avseende på naturvärde enligt en tregradig skala; 1. högsta naturvärde, 2. högt naturvärde och 3. påtagligt naturvärde (en fjärde klass, visst naturvärde kan ibland användas som tillägg). Naturvärdesobjektet ska domineras av en naturtyp och få en specifik naturvärdesklass. Naturvärdesklassen baseras på både artvärdet och biotopvärdet och bestäms slutgiltigt genom en standardiserad matris.

RESULTAT

Naturvärdesinventeringen av området väster om Hedensbyns industriområde genomfördes den 27 och 28 juni 2017. Områdesavgränsningen är ca 200 ha enligt det underlag som tillhandahållits av Frida Feil på Sweco.

Området består i huvudsak av produktionspåverkad skogsmark, med inslag av våtmarker och några mindre ytor med berg i dagen (hällmarksområden), utan några större naturvärden. Området dominerades av blandskog, med varierad andel gran, tall och löv samt stora områden helt dominerande av enbart tall eller gran (planterade, underröjda produktionsskogar). Området i sin helhet är starkt påverkat av skogsbruk och det finns ett flertal föryngringsytor (hyggen) och stora områden med ungskog (både gallrad och ogallrad) som helt saknar naturvärden. Enligt skogens pärlor är ett flertal nya avverkningar planerade i området och i samband med fältbesöket pågick underröjning i ett större område i västra delen av inventeringsområdet.

Fältskiktet i barrskogsområdena utgörs av bland annat blåbär, lingon, husmossa, väggmossa, vitmossa, kruståtel, örnbräken, skogsstjärna, ekkorrbär, hönsbär, renlavar, ljung samt manlav, tagellav och garnlav (NT) uppe i enstaka träd.

Det finns ett flertal mindre områden med gammal jordbruksmark som håller på att växa igen i både norra och södra delen av inventeringsområdet. Dessa områden domineras av björk, al, vide och sälj längs dikeskanterna med inslag av enstaka granar. Marken har börjat växa igen och domineras på sina håll helt av björk och gran. Övriga öppna områden domineras av hallonris, brännässla, olika gräs, smörblomma, midsommarblomster.

Fem mindre områden har identifierats som naturvärdsobjekt och beskrivs nedan.

Figur 3. De fem naturvärdesobjekten ligger utspridda i den i övrigt starkt produktionspåverkade skogen.

Område 1

I västra delen av inventeringsområdet finns ett avgränsat område på ca 2,3 ha med äldre grandominerad skog som är flerskiktad och avviker från omgivande hårt brukade skogsområden. Det finns flera stående döda träd av gran och enstaka lågor. Flera träd har spår av hackspett och bohålor. Fältskiktet domineras av blåbärsris och det finns en upptrampad stig tvärs genom området. Enligt Skogsdataportalen är områden avverkningsanmält. Området har ett påtagligt naturvärde och bedöms till Naturvärdesklass 3.

Område 2

I sydöstra delen av inventeringsområdet, i anslutning till väg 372 ligger område 2. Området är 1,8 ha stor och domineras av ett flerskiktat granbestånd med lågor och stående döda träd. Genom området går en äldre väg, "stig", som numer nyttjas för cykel, och norr om denna väg ligger ett flertal lågor med klibbticka och på en av dessa även ullticka (NT). Det finns spår av hackspett på ett av de stående döda träden söder om "stigen" Fältskiktet domineras av blåbärsris och husmossa. Enligt Skogsdataportalen är områden avverkningsanmält. Området har ett påtagligt naturvärde och bedöms till Naturvärdesklass 3.

Figur 4. Området med flera lågor där ullticka hittades.

Område 3

Norra delarna av sumpskogen, norr om våtmarken Sjömyran (område 4), ett område på 1,8 ha, har rikligt med dyigare partier med inslag av vattenspeglar. Området har börjat självgallra, främst björk, men även en del gran. Det finns även inslag av granlågor och stående döda granar. Skogen har en viss skiktning men grova träd och större lågor saknas. Det finns spår av tretåig hackspett på flera granar. Fältskiktet domineras av blåbärsris och vit- och husmossa. Området har ett påtagligt naturvärde och bedöms till naturvärdesklass 3.

Figur 5. Sumpskogsområdet med självgallring norr om Sjön.

Område 4

Våtmarken Sjömyran på ca 7 ha är i centrala delarna uppbyggd som ristuvesamhälle, beskogad av klen tallskog och inslag av björk, men avsaknad av äldre träd. Ingen stående död ved finns på myren. Fältskiktet domineras av skvattram, odon och lingonris. Östra delen av myren är av typen mjukmattesamhälle och till skillnad från övriga delar av myren saknas vedartad vegetation. Fältskiktet domineras här av vitmossa i botten med starr och inslag av tuvull.

Inga tydliga diken finns på eller i anslutning till myren, dock är den påverkad av närliggande hyggen i söder och väster. På myren finns även ett jaktorn och saltsten. Området har ett påtagligt naturvärde och bedöms till naturvärdesklass 3.

Figur 6. Vy över centrala delarna av Sjömyran.

Område 5

Ett litet skogsområde nordväst om ett äldre hygge som hyser ett flertal äldre tallar. Tallarna står utspridda i ett mindre avgränsat område på ca 0,05 ha. Tallarna har börjat utveckla sina karakteristiska hängande och vridna grenar. Tallarna uppskattas till över 150 år och utgör ett naturvärde i sig. Området har ett visst naturvärde och bedöms till naturvärdesklass 4.

Rekreation

Inom hela inventeringsområdet finns ett flertal större stigar som visar på aktivt friluftsliv i form av cykling och/eller vandring där vissa av dessa är märkta med färgkoder. Många av dessa går i öst-västlig riktning mellan skogsbilvägarna i nord-sydlig sträckning. Norr om gångbron från Bergsbyn finns ett skidspår till Klinten som är markerad med skylt och färg på träd. Inom området finns även markerade skoterleder.

Utöver detta finns det även tydliga hovspår och hinder på två av de äldre skogsbilvägar vilka tyder på att området till viss del även används för ridning i viss omfattning.

BEDÖMNING

Efter genomförd inventering är den slutgiltiga bedömningen att inventeringsområdet saknar skyddsvärda naturvärden. Inventeringsområdet ligger inom ett område som är starkt påverkat av skogsbruk, där flera större områden är nyligen avverkade eller gallrade. Ett flertal planerade avverkningar är även registrerade hos Skogsstyrelsen, bland annat två av de områden som avgränsats för sitt naturvärde. Totalt har fem områden avgränsats för sina naturvärden. Det finns fyra områden med påtagligt naturvärde och ett område med ett visst naturvärde. De avgränsade områdena håller således låga naturvärden (klass 3 och 4) och inventeringsområdet bedöms inte vara skyddsvärt utifrån sitt naturvärde.

Skogsområdets närhet till bostadsområdet Norra Bergsbyn och flertalet leder som finns i skogarna visar på att det nyttjas frekvent för friluftsliv av människor, sannolikt från närboende då många av lederna utgår från gångbron över väg 372.

REFERENSER

Nitare, J. 2005. Signalarter Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping

Swedish Standards Institute, SIS. 2014a. Svensk standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SIS Förlag AB, Stockholm

Swedish Standards Institute, SIS. 2014b. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdes inventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. SIS Förlag AB, Stockholm

Artdatabanken, SLU, Uppsala. <http://www.artportalen.se>

Miljödataportalen. Naturvårdsverket, Stockholm. <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen>

Skogsdataportalen. Skogsstyrelsen, Jönköping. <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se>